

นิสิตนักศึกษาที่วัฒนธรรมการ เมืองประชาธิปไตย

นายสมศักดิ์ สัมพันธ์

005318

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

THE THAI STUDENT AND DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE

Mr. Somsak Songsamphant

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอเชิญให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ

[Handwritten signature]

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

อาจารย์ควบคุมการวิจัย ผศ.ดร. สุจิต บุญบงการ

คณบดีของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   นิตินักศึกษากำหนดนครรมการ เมืองประชาธิปไตย : การศึกษาวิจัยเฉพาะ
นิติจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ชื่อ   นายสมศักดิ์   สงฆ์สัมพันธ์   แผนกวิชา   การปกครอง

ปีการศึกษา   ๒๕๑๔

บทคัดย่อ

การปกครองประชาธิปไตยได้เริ่มวางรากฐานในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และดารปกครองประชาธิปไตยได้เริ่มตนภายหลังจากการปฏิวัติโดยคณะราษฎร
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ประชาธิปไตยของไทยมีอุปสรรคมากมายและล้มเหลวเหมือนกับประเทศก้อยพัฒนา
ทั้งหลาย กล่าวคือ จะพบวาระัฐบาลจากเสถียรภาพทางการเมือง มีการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจการ
ปกครองบ่อยครั้ง มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญและร่างขึ้นใช้ใหม่ อำนาจทางการเมืองอยู่ที่คณะทหารและ
ข้าราชการพลเรือนชั้นสูง ประชาชนไม่มีส่วนรวมทางการเมือง ขาดความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม
และไม่มีพลังอำนาจ

ประเทศไทยจะปกครองแบบประชาธิปไตยหรือไม่ ? จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ ต้องการศึกษาดังโอกาสในการปกครองประชาธิปไตยอย่างราบรื่น วิธีการศึกษาจะพิจารณาถึง
วัฒนธรรมการเมืองไทยและวัฒนธรรมการเมืองของนิตินักศึกษา วัฒนธรรมการเมืองไทยในปัจจุบันมี
ลักษณะเป็นวัฒนธรรมเมืองผสมระหว่างวัฒนธรรมการเมืองไทยแบบดั้งเดิม กับวัฒนธรรมเมือง
ประชาธิปไตยที่พยายามนำเข้ามา ซึ่ง วัฒนธรรมเมืองแบบดั้งเดิมเป็นการปกครองแบบรวบอำนาจ
มีลักษณะอำนาจนิยม เป็นระบบศักดินาหรือเจ้าขุนมูลนาย มีลักษณะดั้งเดิมคือ การโอนอ่อนผู้มีอำนาจ
ไม่ยกมั่นในลัทธิ ไม่ยกมั่นปฏิบัติสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของตน มีลักษณะอิสระนิยม คือต่างคนต่างอยู่
ไม่มีความรับผิดชอบต่สังคม และลักษณะที่สำคัญคือ ประชาชนไม่มีส่วนรวมทางการเมือง ยอมจำนนต่อ
อำนาจบังคับ ซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยที่ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความ

รอบรู้ ความเชื่อมั่นประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง (Rationality Activist)
วัฒนธรรมการเมืองแบบดั้งเดิมจึงเป็นอุปสรรคในการปกครองประชาธิปไตย ประชาธิปไตยของไทย
จึงเป็นประชาธิปไตยแบบกลายรูป (Pseudomorphic democracy) หรือเป็นประชาธิปไตย
เฉพาะรูปแบบ

การคาดคะเนระบบการปกครองในอนาคตจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมการเมืองของนิสิต
ถ้านิสิตรับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยไว้มาก ย่อมจะมีบทบาทในการดำรงรักษาการปกครอง
ประชาธิปไตยได้มาก นิสิตนักศึกษาไทยได้พัฒนาจากการไม่มีบทบาททางการเมือง มามีบทบาททางการเมือง
เมืองค่อนข้างสูง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การเดินขบวน การประท้วงของ
นักศึกษาได้แสดงถึงความรอบรู้ ความสามารถ ความรู้สึกรับผิดชอบสังคม และต้องการความเป็น
ธรรม ลักษณะเช่นนี้แสดงว่านิสิตนักศึกษารับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยไว้มาก ซึ่งเป็นผลมาจากการ
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รวมทั้งบทบาทสื่อมวลชน บทบาทนัก
ศึกษาดังชาติ ความไม่พอใจสภาพที่เป็นอยู่ได้ชักนำให้นักศึกษาเข้ามามีบทบาททางการเมือง

เมื่อทำการวิจัยวัฒนธรรมการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ ๔ ปีการศึกษา
๒๕๑๖ จำนวน ๖ คณะ คือ นิสิตรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ รวม ๒๒๑ คน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ พบว่า

๑. กระบวนการอบรมทางการเมืองในโรงเรียนมัธยมช่วยให้นิสิตมีความรู้ ความ
เชื่อมั่นต่อการปกครองประชาธิปไตยเล็กน้อย ครูกับนักเรียนมีการขัดแย้งกันมาก หลายโรงเรียนไม่มี
ชมรมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และนักเรียนประมาณ ๑ ใน ๔ เท่านั้นที่มีส่วนร่วมทำงานให้ชมรมวิชาการ
กระบวนการอบรมทางการเมืองในโรงเรียนมัธยมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

๒. นิสิตส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นว่ามีความรอบรู้ทางการเมืองการปกครองในระดับ
ปานกลาง แต่นิสิตรัฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และอักษรศาสตร์ ประมาณ ๕๐ % ตอบว่าสนใจการเมือง
การปกครองมาก และจากการทดสอบปรากฏว่านิสิตทั้ง ๓ คณะ มีความรอบรู้ทางการเมืองดีกว่านิสิต
อีก ๓ คณะ แต่นิสิตส่วนใหญ่ทุกคณะมีความรู้ระดับปานกลางถึงระดับดี นิสิตบางคนเริ่มสนใจการเมือง

ก่อนวัย ๑๐ ขวบ แต่นิสิตส่วนใหญ่จะสนใจการเมืองระหว่างศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕ และระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ ๑-๒ นิสิตส่วนใหญ่เข้าใจดีว่า การปกครองของไทยส่วนใหญ่ไม่เป็นประชาธิปไตย

๓. นิสิตมีความเห็นกำลังกันเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะนำการปกครองประชาธิปไตยมาใช้ในประเทศไทย นิสิตมากกว่า ๖๐ % สนับสนุนระบบเผด็จการแบบจอมพลสฤษดิ์ ที่มีประสิทธิภาพ แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ไม่มีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาการปกครองประชาธิปไตยเท่าที่ควร นิสิตส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการยอมให้มีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ แต่จะยอมรับพรรคคอมมิวนิสต์ที่ชนะการเลือกตั้ง นิสิตส่วนใหญ่เชื่อมั่นในตัวเองที่จะรับตำแหน่งหัวหน้าชั้นปีที่ ๔

๔. นิสิตส่วนใหญ่มีบทบาทในชมรมวิชาการ มีส่วนร่วมในการประชุมบริหารมหาวิทยาลัย และการเดินขบวนประท้วงเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญ นิสิตต้องการใช้สิทธิเลือกตั้ง ถ้าหากมีความเห็นเกี่ยวกับการรวมรัฐธรรมนูญ นิสิตต้องการจะแสดงบทบาทในการเสนอความเห็น นิสิตส่วนใหญ่ยังไม่มีแผนการที่จะเข้ามาเล่นการเมือง โดยสรุปแล้ว บทบาททางการเมืองของนิสิตค่อนข้างสูงและน่าพอใจ

๕. นิสิตส่วนใหญ่ที่เห็นะไม่คัดค้านเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะพบเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจประพฤติไม่เป็นธรรมต่อประชาชน นิสิตรัฐศาสตร์และอักษรศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสังคมไทยไม่มีความยุติธรรม และยอมรับว่าตนเป็นคนชาตินิยม ความรู้สึกกดดันเหล่านี้จะผลักดันให้นิสิตไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

โดยสรุปแล้ว บทบาททางการเมือง ความรอบรู้ของนิสิตอยู่ในลักษณะที่น่าพอใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นิสิตมีบ่อทิพผลของวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยไว้มาก แม่ว่ายังคงมีนิสิตจำนวนหนึ่งใคร่บ่อทิพผลวัฒนธรรมการเมืองไทยไว้มาน้อย แต่ความรู้สึกรู้จักพันคอระบบการเมือง ความรอบรู้ ความเชื่อมั่นและบทบาททางการเมืองของนิสิตส่วนใหญ่จะมีส่วนช่วยรักษาประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพได้มากขึ้นตามลำดับ ทราบิโคที่นิตนักศึกษายังคงสืบทอดความตื่นตัวทางการเมือง และมีบทบาทอย่างแข็งขัน ย่อมจะเป็นกลุ่มพลังสำคัญที่จะต่อต้าน ระบบการปกครองเผด็จการที่อาจจะเกิดขึ้นได้

Thesis Title   The Thai Student and Democratic Political Culture
Name   Mr. Somsak Songsamphant   Department Government
Academic Year   1975

ABSTRACT

The formation of democratic government was thought and firstly planned by the King Chulalongkorn. But it was not done until the coup d'etate B.E. 2475. The Democracy in Thailand, like the other developing countries, faces many obstacles and seems to meet failure. This stems from the lacking of political stability of the government. Consequently, the coup d' etat occurred again and again, and constitutions were repealed and repromulgated. The high ranking military and bureaucracy group took the political power while the people did not or hardly have political participation.

Should Thailand be governed in democracy? The aim of this thesis is to study whether it is possible that Thailand will be successful in having stable democratic government in the future. This research will focus mainly on Thai political culture, especially, on Thai students' political culture. The Thai political culture is the mixture of the Thai traditional political culture, which is characterized as a centralized, autocratic, bureaucratic and pragmatic, and democratic political culture which is influenced by Westerner. The Thai traditional political culture is quite

vary from civic culture and it becomes the obstacle to democratic government. The Thai democracy then is unavoidably changed to be a pseudomorphic democracy.

In order to forecast the tendency of future government system it is necessary to study the Thai student's political culture. If they adopt the civic culture, it will be certain that they will play a great role in maintaining democracy. Thai students have developed their roles from non-political participation to highly participation since B.E. 2511. The evidence of their external academic activities, protests and demonstrations may show their capabilities, social responsibilities, and the need of seeing justice.

The result of changing socio-economic structure, education and mass communication development, the foreign student's political roles, dissatisfaction of their beings introduced to involve in politics. It may be understood that they have accepted the more civic culture.

The result of research in February B.E. 2517 of 221 Chulalongkorn senior students in the faculty of Political Science, Economics, Education, Arts, Engineering and Sciences indicated that;

- 1) The political socialization in secondary school does not help much in creating better understanding and strong belief in Democracy. There still have conflicts between teachers and students. Many schools do not have their external academic activities and only one-fourth of the students participate in academic activities in school.

2) Most students believe that they have a medium knowledge in politics. More than 50 percent of political science students, education students and arts students are very interested in politics. The test shows that the student of the three faculties mentioned have slightly better political knowledge than the students in the faculty of economics, engineering and science. Most student have a medium and fair knowledge in politics. Some students were interested in politics before ten years of age, but most students have begun when they were in high school or in the first two years in university. Most students understand that Thai politic (government) is not a real democracy.

3) Only a half of the students have opinion that democracy is applicable to Thailand. More than 60 percent of students prefer and support a dictator government of Sarit to democratic government. This may thus concludes they have less belief in democracy. It is worth noting that most students do not agree to permission of setting up Communist Party. But if such party receives the majority vote from election the student would accept them. Most students have self confidence to undertake the position of leader in the senior class.

4) Most students who participate in external academic activities, take part in protesting the University administer's corruption and demanding constitution. They will use their right to vote. If they have any opinion about constitution amendment, they want to submit to constitation drafting committee. However, most students do not want to be politician.

5) Most students have pessimistic view toward policeman.

They criticise that most policeman are corrupt and abusive. Many political science and arts students are not satisfied in their being. They believe that Thai society is not just. They accept themselves as nationalists. They would participate in politics to relieve their dissatisfactions and fulfill the innated psychological insecurity.

In conclusion, Thai students have played a great role in politic influenced by civic culture. Although some students was still influenced by Thai traditional political culture. It is believed that the result of the students' affiliation and knowledge in politic as well as alertness in political participation will creating and better Thai democratic stability. Undoubted students' force will be a barrier in defending the dictatorship which may arise.

คำนำ

ความตั้งใจที่จะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ดีที่สุด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้เวลาค่อนข้างยาวนานถึง ๓ ปี สาเหตุสำคัญคือ มีงานราชการประจำมาก ไม่สามารถทุ่มเทกำลังความคิดและเวลาให้กับงานวิทยานิพนธ์ได้เต็มที่ และขณะเดียวกันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมวิทยานิพนธ์หลายครั้ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงถูกลงมาโดยควยที่พอสมควร

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลมาจากคำแนะนำ การให้ความช่วยเหลืออย่างมากของ ^{ผอ.} คร. สัจจิต บุญปงการ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และจากคำแนะนำเพิ่มเติมของ อาจารย์ คร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์ อาจารย์พนม ทินกร ณ อยุธยา และ คร. ทินพันธ์ นาคะตะ อาจารย์ตรวจร่างวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนในข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

ผู้เขียนขอขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ ๔ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๒ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณวันทนี เกิดโชคชัย คุณสมวงศ์ ส่งสัมพันธ์ คุณสมเกียรติ ส่งสัมพันธ์ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำการวิจัย ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสิริวรรณ วัฒนการกิติกุล คุณบุษผา ปุณย์รัตน์ คุณสมศรี ทรงสุโรจน์ ที่มีส่วนช่วยในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

และเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมดสิ้น ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลมาจากความช่วยเหลือ การกระตุ้นเตือน การเอาใจใส่ช่วยเหลืออย่างสูงส่งจากบิดา มารดา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณหาที่เปรียบมิได้ ณ ที่นี้ด้วย และหากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณความดี มีคุณค่าทางวิชาการ และคุณประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบแด่บิดา มารดาทั้งสองท่าน

ถ้าหากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาด จะด้วยความพลั้งเผลอ ด้วยความไม่รู้ หรือด้วยความเข้าใจผิดก็ตาม ผู้เขียนขอนอมนับผิดแต่เพียงผู้เดียว และยินดีจะได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากท่านผู้

(นายสมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์)

สารบัญ

	หน้า
หน้าหัวเรื่อง	ก
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อ	ง
ABSTRACT	ข
คำนำ	ญ
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญตาราง	ค
บทที่	
๑ บทนำ	๑
๑.๑ จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์	๖
๑.๒ ขอบเขตของการวิจัย	๗
๑.๓ สมมุติฐานของการวิจัย	๘
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๙
๑.๕ วิธีการศึกษาวิจัย	๑๐
๒ การศึกษาวัฒนธรรมการเมือง	๑๑
๒.๑ แนวการศึกษา	๑๑
๒.๒ วัฒนธรรมกับวัฒนธรรมการเมือง	๑๔
๒.๓ ความหมายของวัฒนธรรมการเมือง	๑๔
๒.๔ หลักการหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตย	๑๕
๒.๕ วัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย	๒๑
๒.๖ ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย	๒๔
๒.๗ วัฒนธรรมการเมืองไทย	๓๐
๒.๗.๑ โครงสร้างทางสังคม	๓๑
๒.๗.๒ พระพุทธศาสนากับระบบความเชื่อ	๓๕

๒.๗.๓	มรดกทางการเมือง	๓๗
๒.๗.๔	พัฒนาการเมืองไทย	๔๖
๓	นิตินักศึกษา กับวัฒนธรรมการเมือง	๕๐
๓.๑	การปฏิรูปการศึกษา	๕๐
๓.๒	บทบาททางการเมืองของนิตินักศึกษาไทย	๕๒
๓.๒	วิเคราะห์บทบาทนิตินักศึกษาไทย	๖๓
๓.๔	นักศึกษากับวัฒนธรรมเมือง	๗๓
๔	ผลการวิจัย	๘๓
	วิธีการเก็บข้อมูล	๘๓
	ผลการวิจัย	๘๔
๑	ข้อมูลเกี่ยวกับนิติน	๘๕
๒	กระบวนการอบรมทางการเมืองในโรงเรียนมัธยม	๘๓
๓	ความรู้ ความสนใจ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง	
	การปกครองระบอบประชาธิปไตย	๑๐๒
๔	ความรู้สึก ความเชื่อมั่นของนิตินที่มีต่อระบบการเมือง	
	การปกครองระบอบประชาธิปไตย	๑๑๑
๕	บทบาทของนิตินและความคาดหวังที่จะมีบทบาทต่อสังคม	
	และการเมือง	๑๒๓
๖	พลังกดดันที่มีต่อนิติน	๑๔๑
๕	ข้อสรุปและขอเสนอแนะ	๑๔๔
๕.๑	ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวิจัย	๑๔๔
๕.๒	ขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยศึกษาต่อ	๑๕๐
๕.๓	สรุปผลการวิจัย	๑๕๐
๕.๔	วิเคราะห์บทบาทนักศึกษาจากผลการวิจัยและแนวโน้ม	
	บทบาทนักศึกษาในอนาคต	๑๕๕

๕.๕ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑๕๘

บรรณานุกรม

๑๗๐

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

(๑)

ภาคผนวก ข

(๒๒)

ประวัติการศึกษา

(๒๘)

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	จำนวนนิสิตทั้งหมดและจำนวนนิสิตที่คัดเลือก	๘๕
๒	แบบสอบถามที่ไ้รับคืน	๘๖
๓	แสดงอายุและเพศของนิสิต	๘๗
๔	ผลการศึกษา	๘๘
๕	การนับถือศาสนา	๘๘
๖	ภูมิดำเนาของนิสิต	๘๘
๗	สัญชาติของบิดามารดา	๙๐
๘	ประเภทอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	๙๑
๙	ระดับฐานะทาง เศรษฐกิจ - สังคม	๙๒
๑๐	วิชาหน้าที่พลเมืองและสังคมช่วยให้ความรู้การเมืองการปกครอง	๙๔
๑๑	เนื้อหาวิชาสังคมในระดับมัธยม ช่วยให้เห็นการณ์การปกครองประชาธิปไตย	๙๔
๑๒	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมนอกหลักสูตร	๙๕
๑๓	ประสบการณ์การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำโรงเรียน	๙๗
๑๔	สาเหตุการชกแย้งกับโรงเรียน	๙๘
๑๕	ความรู้สึกและอาการโต้ตอบครูอาจารย์แบบ เข้มงวด	๑๐๐
๑๖	ความสัมพันธ์กับครู และสาเหตุที่ไม่ใกล้ชิด	๑๐๑
๑๗	ระดับความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และปัญหาสังคม	๑๐๓
๑๘	ความสนใจการเมือง การปกครอง	๑๐๔
๑๙	จุดเริ่มต้นสนใจการเมือง	๑๐๕
๒๐	การทดสอบความรอบรู้ทางการเมือง	๑๐๗
๒๑	ระยะเวลาที่เริ่มอ่านหนังสือพิมพ์	๑๐๘
๒๒	การปกครองประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นประชาธิปไตยหรือไม่	๑๑๐
๒๓	การปกครองประชาธิปไตยเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเทศไทย	๑๑๒
๒๔	ความเห็นในการยอมให้จัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์	๑๑๔
๒๕	ปฏิกิริยาต่อข้อสมมุติที่ว่า ถ้าพรรคคอมมิวนิสต์ชนะการเลือกตั้ง	๑๑๖

ตารางที่ ๑

๗
หน้า

๒๖	ปฏิกริยาต่อข้อสมมุติที่ว่า ถ้าหากมีการปฏิบัติและปกครองแบบจอมพลสฤษดิ์	๑๑๘
๒๗	ความรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถตนเอง	๑๒๑
๒๘	บทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริหารองค์การนิสิต	๑๒๔
๒๙	การมีส่วนร่วมทางวิชาการในมหาวิทยาลัย	๑๒๖
๓๐	การเดินขบวนของนิสิตจุฬาฯ ต่อกรณีผู้บริหารมหาวิทยาลัยพุทธ	๑๒๘
๓๑	การเดินขบวนประท้วงประกาศคณะปฏิวัติที่ทรยศอนาาจตุลาการ	๑๓๐
๓๒	การเดินขบวนประท้วงกรณีลั่นชอนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง	๑๓๑
๓๓	การเดินขบวนประท้วงกรณีผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญฉบับกุม	๑๓๓
๓๔	การเลือกตั้งภายหลังประกาศรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๓	๑๓๔
๓๕	ปฏิกริยาต่อกรณีไม่เห็นควยกับร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๓	๑๓๗
๓๖	บทบาททางการเมืองในอนาคต	๑๔๐
๓๗	ประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตำรวจ	๑๔๒
๓๘	ความพึงพอใจในชีวิต	๑๔๔
๓๙	ความยุติธรรมในสังคม	๑๔๖
๔๐	ลักษณะการเป็นคนชาตินิยม	๑๔๗